ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (prvá komora)

zo 4. marca 2010 *

Vo veci C-38/06,

ktorej predmetom je žaloba o nesplnenie povinnosti podľa článku 226 ES, podaná 24. januára 2006,

Európska komisia, v zastúpení: G. Wilms a M. Afonso, splnomocnení zástupcovia, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

žalobkyňa,

proti

Portugalskej republike, v zastúpení: L. Inez Fernandes, Â. Seiça Neves, J. Gomes, a C. Guerra Santos, splnomocnení zástupcovia,

žalovanej,

* Jazyk konania: portugalčina.

ktorú v konaní podporujú:

Dánske kráľovstvo, v zastúpení: J. Molde, splnomocnený zástupca,

Helénska republika, v zastúpení: E.-M. Mamouna a K. Boskovits, splnomocnení zástupcovia, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

Talianska republika, v zastúpení: I. Bruni, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci G. De Bellis, avvocato dello Stato, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

Fínska republika, v zastúpení: A. Guimaraes-Purokoski, splnomocnená zástupkyňa,

vedľajší účastníci konania,

SÚDNY DVOR (prvá komora),

v zložení: predseda prvej komory A. Tizzano, sudcovia E. Levits, A. Borg Barthet (spravodajca), M. Ilešič a M. Safjan,

generálna advokátka: J. Kokott,
tajomník: M. Ferreira, hlavná referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 13. januára 2010,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálnej advokátky, že vec bude prejednaná bez jej návrhov,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Komisia Európskych spoločenstiev sa svojou žalobou domáha, aby Súdny dvor určil, že Portugalská republika si tým, že odmietla vypočítať a poskytnúť Komisii vlastné zdroje dlžné v dôsledku dovozu zariadení a tovaru určených zvlášť na vojenské účely v období od 1. januára 1998 do 31. decembra 2002 vrátane a tým, že odmietla zaplatiť príslušné úroky z omeškania, nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článkov 2 a 9 až 11 nariadenia Rady (EHS, Euratom) č. 1552/89 z 29. mája 1989, ktorým sa vykonáva rozhodnutie 88/376/EHS, Euratom o systéme vlastných zdrojov spoločenstiev [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 155, s. 1), zmeneného a doplneného nariadením Rady (Euratom, ES) č. 1355/96 z 8. júla 1996 (Ú. v. ES L 175, s. 3, ďalej len „nariadenie č. 1552/89“), pokiaľ ide o obdobie od 1. januára 1998 do 30. mája 2000 vrátane, ako aj z článkov 2 a 9 až 11 nariadenia Rady (ES, Euratom) č. 1150/2000 z 22. mája 2000, ktorým sa vykonáva rozhodnutie 94/728/ES, Euratom o systéme vlastných zdrojov spoločenstiev (Ú. v. ES L 130, s. 1; Mim. vyd. 01/003, s. 169), od 31. mája 2000.

Právny rámec

2 Článok 2 ods. 1 rozhodnutia Rady 88/376/EHS, Euratom z 24. júna 1988 o systéme vlastných zdrojov spoločenstiev (Ú. v. ES L 185, s. 24; Mim. vyd. 01/001, s. 176) a rozhodnutia Rady 94/728/ES, Euratom z 31. októbra 1994 o systéme vlastných zdrojov Európskych spoločenstiev [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 293, s. 9) stanovuje:

„Nasledujúce príjmy tvoria vlastné zdroje vložené do rozpočtu spoločenstiev:

...

b) bežné colné tarifné poplatky a iné poplatky, ktoré sú alebo sa majú stanoviť inštitúciami spoločenstiev v súvislosti s obchodom s nečlenskými krajinami, a colné poplatky na produkty uvedené v Zmluve o založení Európskeho spoločenstva pre uhlie a oceľ;

...“

3 Článok 20 nariadenia Rady (EHS) č. 2913/92 z 12. októbra 1992, ktorým sa ustanovuje Colný kódex spoločenstva (Ú. v. ES L 302, s. 1; Mim. vyd. 02/004, s. 307, ďalej len „Colný kódex Spoločenstva“), stanovuje:

„1. Ak vznikne colný dlh, sú clo a platby dlžné na základe právnych predpisov založené na Colnom sadzobníku Európskych spoločenstiev.

...

3. Colný sadzobník Európskych spoločenstiev obsahuje:

a) kombinovanú nomenklatúru tovaru;

...

c) sadzby a iné podklady pre vymeriavania dávok bežne uplatňovaných pri tovare, ktorý je zahrnutý v kombinovanej nomenklatúre, ak ide o:

— clo;

...

d) zvýhodnené sadzobné zaobchádzania obsiahnuté v dohodách, ktoré spoločenstvo uzavrelo s niektorými krajinami alebo s niektorými skupinami krajín a ktoré upravujú poskytovanie zvýhodneného sadzobného zaobchádzania;

e) zvýhodnené sadzobné zaobchádzania prijaté jednostranne spoločenstvom vo vzťahu k niektorým krajinám, skupinám krajín alebo územiam;

f) autonómne dočasne pozastavujúce opatrenia poskytujúce zníženie alebo oslobodenie od dovozného cla na niektoré druhy tovarov;

g) iné sadzobné opatrenia vyplývajúce z ďalších platných predpisov spoločenstva.

...“

4 Článok 217 ods. 1 Colného kódexu Spoločenstva stanovuje:

„Colné orgány vypočítajú sumu dovozného alebo vývozného cla vyplývajúcu z colného dlhu, ďalej len ‚sumu cla‘, akonáhle majú potrebné údaje, a zapíšu ju do účtovnej evidencie alebo do iného rovnocenného nosiča informácií (zápis).

...“

5 V rámci sprístupnenia vlastných zdrojov Spoločenstiev Komisii prijala Rada Európskej únie nariadenie č. 1552/89, ktoré bolo uplatniteľné v čase skutkových okolností v tejto veci až do 30. mája 2000. Toto nariadenie nahradilo od 31. mája 2000 nariadenie č. 1150/2000, ktorým sa vykonáva kodifikácia nariadenia č. 1552/89, bez toho, aby bol zmenený jeho obsah.

6 Článok 2 nariadenia č. 1552/89 stanovuje:

„1. Na účely uplatňovania tohto nariadenia vzniká nárok spoločenstva na vlastné zdroje, ktoré sú uvedené v článku 2 ods. 1 písm. a) a b) rozhodnutia 88/376/EHS, Euratom bezodkladne po splnení podmienok týkajúcich sa zápisu nároku do účtovných kníh a upovedomenia dlžníka, ktoré sú ustanovené v colných predpisoch.

1a Dátumom vzniku nároku uvedeného v odseku 1 je dátum zápisu do účtovných kníh, ktorý je stanovený v colných predpisoch.

...“ [*neoficiálny preklad*]

7 Článok 9 ods. 1 tohto nariadenie stanovuje:

„V súlade s postupom ustanoveným v článku 10 pripisuje každý členský štát vlastné zdroje na účet založený v mene Komisie v rámci štátnej pokladnice alebo orgánu, ktorý na tento účel určil.

Tento účet sa vedie bez poplatkov.“ [*neoficiálny preklad*]

8 Podľa článku 10 ods. 1 uvedeného nariadenia:

„Po odpočítaní nákladov na vyberanie vo v výške 10 % v súlade s článkom 2 ods. 3 rozhodnutia 88/376/EHS, Euratom sa vklad vlastných zdrojov uvedený v článku 2 ods. 1 písm. a) a b) daného rozhodnutia vykoná najneskôr v prvý pracovný deň nasledujúci po 19. dni mesiaca nasledujúceho po mesiaci, v ktorom nárok vznikol v súlade s článkom 2 tohto nariadenia.

...“ [*neoficiálny preklad*]

9 Článok 11 nariadenia č. 1552/89 stanovuje:

„Akékoľvek omeškanie v prípade vkladu na účet uvedený v článku 9 ods. 1 má pre príslušný členský štát za následok vznik povinnosti platiť úroky podľa úrokovej sadzby

platnej v príslušný deň pre operácie krátkodobého verejného financovania zvýšenej o dve percentá. Táto sadzba sa za každý mesiac meškania zvyšuje o 0,25 percenta. Zvýšená sadzba sa vzťahuje na celú dobu omeškania." [*neoficiálny preklad*]

10 Podľa článku 22 nariadenia č. 1150/2000:

„Nariadenie (EHS, Euratom) č. 1552/89 sa zrušuje.

Odkazy na vyššie uvedené nariadenia sa považujú za odkazy na toto nariadenie a znejú v súlade s korelačnou tabuľkou, ktorá je uvedená v časti A prílohy."

11 Okrem okolnosti, že nariadenie č. 1552/89 odkazuje na rozhodnutie 88/376 a nariadenie č. 1150/2000 na rozhodnutie 94/728, sú články 2 a 9 až 11 týchto dvoch nariadení v podstate rovnaké.

12 Rozhodnutím Rady 2000/597/ES, Euratom z 29. septembra 2000 o systéme vlastných zdrojov Európskych spoločenstiev (Ú. v. ES L 253, s. 42; Mim. vyd. 01/003, s. 200) bola sadzba vo výške 10 % uvedená v článku 10 ods. 1 nariadenia č. 1150/2000 zvýšená na 25 %.

13 Odôvodnenie č. 1 uvedeného rozhodnutia stanovuje:

„Zasadnutie Európskej rady v Berlíne 24. a 25. marca 1999 prijalo, okrem iného, záver, že systém vlastných zdrojov spoločenstiev by mal byť spravodlivý, transparentný, finančne efektívny, jednoduchý a založený na kritériách, ktoré najlepšie vyjadrujú schopnosť každého členského štátu prispievať."

14 Nariadenie Rady (ES) č. 150/2003 z 21. januára 2003, ktorým sa odpúšťajú dovozné clá na určité zbrane a vojenské zariadenia (Ú. v. ES L 25, s. 1; Mim. vyd. 02/013, s. 15), prijaté na základe článku 26 ES, stanovuje v odôvodnení č. 5:

„S cieľom zohľadniť ochranu tajných vojenských údajov členských štátov je nevyhnutné ustanoviť osobitné administratívne postupy na odpúšťania colných sadzieb. Vyhlásenie príslušného orgánu členského štátu, pre ktorého ozbrojené sily sú zbrane alebo vojenské zariadenia určené, ktoré by sa mohlo taktiež použiť ako colné vyhlásenie, ktoré vyžaduje colný sadzobník, by predstavovalo príslušnú záruku, že sú tieto podmienky splnené. Vyhlásenie by sa malo vydávať v podobe certifikátu. Bolo by vhodné špecifikovať podobu, akú takýto certifikát musí mať, a taktiež by malo byť možné používať na vyhlásenia výpočtovú techniku."

15 Článok 1 tohto nariadenia stanovuje:

„Toto nariadenie ustanovuje podmienky pre autonómne odpúšťanie dovozných ciel na určité zbrane a vojenské zariadenia dovážané z tretích krajín orgánmi, ktoré sú poverené riadením vojenskej obrany členských štátov alebo v ich mene."

16 Článok 3 ods. 2 uvedeného nariadenia stanovuje:

„Bez ohľadu na odsek 1, z dôvodov ochrany tajných vojenských údajov sa môže certifikát a dovážaný tovar predkladať iným orgánom, ktoré na tento účel určí dovážajúci členský štát. V takých prípadoch príslušný orgán vydávajúci certifikát zašle do 31. januára a 31. júla každého roku príslušným orgánom svojho členského štátu súhrnnú správu o takomto dovoze. Správa sa má týkať obdobia 6 mesiacov, ktoré bezprostredne predchádzajú mesiac, v ktorom sa správa podáva. Musí obsahovať počty vystavených certifikátov a dátumy ich vystavenia, dátumy dovozu a celkovú hodnotu a hmotnosť brutto výrobkov dovezených na základe certifikátov."

17 V súlade so svojím článkom 8 sa nariadenie č. 150/2003 uplatňuje od 1. januára 2003.

Konanie pred podaním žaloby

18 Komisia výzvou z 21. decembra 2001 zaslanou v rámci konania o porušení č. 1990/2039 oznámila Portugalskej republike, že tým, že na základe článku 296 ES priznala oslobodenie dovozu tovaru určeného na vojenské účely od cla, si nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z právnej úpravy Únie.

19 Ďalším listom z 20. decembra 2001 vyzvala Komisia Portugalskú republiku, aby vypočítala clo, ktoré podľa nej tento členský štát dlhuje na základe predmetných dovozov

a odviedla jej ho do 31. marca 2002, odkedy začnú platiť úroky z omeškania podľa článku 11 nariadenia č. 1150/2000.

20 Po doručení odpovede Portugalskej republiky z 2. júla 2002 s tvrdením, že dotknuté dovozy sú oslobodené od cla z dôvodu, že sú určené zvlášť na vojenské účely a že toto oslobodenie bolo potrebné priznať na účely ochrany základných záujmov bezpečnosti tohto členského štátu v súlade s článkom 296 ES, Komisia listom z 24. marca 2003 opätovne vyzvala Portugalskú republiku, aby jej odviedla celkovú sumu cla, o ktorom sa domnieva, že jej tento členský štát dlhuje, v súvislosti s dovozmi vojenského materiálu uskutočnenými v období rokov 1998 – 2002, ako aj predložila údaje potrebné na výpočet úrokov z omeškania.

21 Vo výzve zo 17. októbra 2003 Komisia opätovne vyzvala Portugalskú republiku, aby čo najskôr vypočítala nezaplatené vlastné zdroje, odviedla jej výšku týchto zdrojov a zaplatila úroky z omeškania podľa článku 11 nariadenia č. 1150/2000.

22 Keďže sa Komisia neuspokojila s tvrdeniami, ktoré uviedla Portugalská republika v odpovedi z 9. januára 2004, zaslala tomuto členskému štátu 18. októbra 2004 odôvodnené stanovisko, v ktorom ho vyzvala, aby prijal opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s týmto stanoviskom v lehote dvoch mesiacov odo dňa jeho doručenia.

23 Dňa 6. októbra 2004 zaslala Portugalská republika Komisii doplňujúcu odpoveď k výzve zo 17. októbra 2003.

24 Keďže Portugalská republika na uvedené odôvodnené stanovisko nakoniec neodpovedala ani nezaplatila vlastné zdroje a požadované úroky z omeškania, Komisia podala túto žalobu.

25 Predseda Súdneho dvora uznesením z 24. mája 2006 vyhovel návrhom na vstup Dánskeho kráľovstva, Helénskej republiky, Talianskej republiky a Fínskej republiky ako vedľajších účastníkov konania na podporu návrhov Portugalskej republiky.

O žalobe

O prípustnosti

Argumentácia účastníkov konania

26 Portugalská republika zastáva názor, že táto žaloba musí byť vyhlásená za neprípustnú. Podľa tohto členského štátu totiž zo znenia žaloby jasne vyplýva, že Komisia žiada, aby jej boli zaplatené sumy zodpovedajúce vlastným zdrojom, o ktorých vie, že neboli ani vymerané, ani zaúčtované, ani oznámené, a zjavne ani vybraté.

27 Hoci Komisia navrhuje, aby bolo určené, že si Portugalská republika nesplnila niektoré povinnosti, ktoré jej vyplývajú z práva Únie, táto inštitúcia v skutočnosti Súdnemu dvoru navrhuje zaviazať tento členský štát na náhradu škody, ktorá jej bola údajne spôsobená z dôvodu, že Portugalská republika neprávom nepristúpila k vymáhaniu colných pohľadávok uvedených v žalobe.

28 Tento nesúlad medzi predmetom sporu a návrhom je podľa Portugalskej republiky v rozpore s ustanoveniami článku 38 ods. 1 rokovacieho poriadku, ktorý predpokladá, že predmet sporu musí byť v súlade s návrhmi.

29 Komisia sa domnieva, že námietka neprípustnosti uvedená Portugalskou republikou je nedôvodná.

30 Podľa Komisie po prvé sumy, ktoré Portugalská republika dlhuje do rozpočtu Únie, sú sumami, ktoré mal tento členský štát vybrať a odviesť na účet Komisie, čím si plní povinnosti, ktoré mu vyplývajú z práva Únie. Posúdenie nesplnenia si uvedených povinností je otázkou výkladu a uplatnenia Zmluvy ES, ktoré spadá do právomoci Súdneho dvora podľa článku 220 ES, na uplatnenie ktorej článok 226 ES stanovuje osobitnú žalobu a konanie, ktoré musí začať Komisia. Právomoc Súdneho dvora je teda podľa Komisie nespochybniteľná.

31 Po druhé Komisia spresňuje, že neexistuje nijaký nesúlad medzi predmetom sporu a jej návrhmi. Žalobu, ktorú podala Komisia, upravuje článok 226 ES, jej predmetom

je spor s Portugalskou republikou a smeruje k určeniu, že Portugalská republika si nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z práva Únie.

32 Po tretie sa Komisia domnieva, že treba zamietnuť tvrdenie Portugalskej republiky spočívajúce v tom, že žaloba by sa mala považovať za neprípustnú z dôvodu existencie praktickej nemožnosti prijať opatrenia potrebné na výkon rozsudku vyhláseného v tejto veci. V každom prípade je nespochybniteľné, že praktické ťažkosti z vecného alebo právneho hľadiska, s ktorými sa môže Portugalská republika stretnúť pri prijímaní opatrení na vykonanie tohto rozsudku, nemôžu byť v nijakom prípade prekážku prípustnosti žaloby o nesplnenie si povinnosti, ktorú proti nej podala Komisia.

Posúdenie Súdnym dvorom

33 Treba uviesť, že Komisia sa prostredníctvom tejto žaloby domáha určenia nesplnenia si povinnosti podľa článkov 2 a 9 až 11 nariadení č. 1552/89 a 1150/2000.

34 Navyše zo samotného znenia žaloby vyplýva, že Komisia sa domáha len určenia tvrdeného nesplnenia si povinnosti, pričom nežiada Súdny dvor, aby dotknutému členskému štátu uložil konkrétne opatrenia.

35 Medzi predmetom sporu a návrhmi, ktoré uviedla Komisia, teda neexistuje nijaký nesúlad.

36 Preto treba žalobu Komisie vyhlásiť za prípustnú.

O veci samej

Argumentácia účastníkov konania

37 Komisia tvrdí, že Portugalská republika sa nesprávne odvoláva na článok 296 ES, na ktorého základe odmieta odviesť clo týkajúce sa dotknutých dovozov, keďže vyberanie uvedeného cla neohrozuje základné záujmy bezpečnosti tohto členského štátu.

38 Pokiaľ ide o článok 296 ES, Komisia sa domnieva, že Portugalská republika môže oslobodiť od cla svoje dovozy tovaru určeného zvlášť na vojenské účely, len ak sú splnené podmienky na uplatnenie tohto článku a v rámci ustanovení prijatých Radou, ktoré sa týkajú oslobodení od tohto cla v súlade s článkom 26 ES.

39 Okrem toho nariadenie č. 150/2003 podľa Komisie obsahuje rovnaké odôvodnenie, pretože tovar, pre ktorý toto nariadenie stanovuje odchýlku z uplatnenia cla, môže byť oslobodený, len ak sú splnené niektoré podmienky.

40 Komisia sa domnieva, že rozsudok zo 16. septembra 1999, Komisia/Španielsko (C-414/97, Zb. s. I-5585), týkajúci sa oslobodení v oblasti dane z pridanej hodnoty, uvádza, že odchýlky od Zmluvy, stanovené najmä v článku 296 ES, treba vykladať doslovne. Podľa Komisie dotknutý členský štát musí preukázať, že oslobodenie, ktorého uplatnenia sa domáha, nejde nad rámec situácie uvedenej v tomto článku a že

existujú mimoriadne okolnosti odôvodňujúce potrebu uplatniť odchýlku z pravidiel spoločného colného sadzobníka. Tieto závery, ku ktorým Súdny dvor dospel v oblasti dane z pridanej hodnoty, možno podľa Komisie preniesť aj do oblasti vlastných zdrojov.

41 Okrem toho Komisia odmieta tvrdenia Portugalskej republiky týkajúce sa zdraženia dovozu vojenského materiálu alebo optimalizácie finančných zdrojov určených na údržbu a modernizáciu jej ozbrojených síl. Podľa Komisie tento členský štát neuviedol nijaký číselný dôkaz, ktorý by umožňoval dospieť k záveru o ohrození jej obranyschopnosti.

42 Pokiaľ ide o ochranu tajných vojenských údajov, ktorú Portugalská republika uvádza na účely odôvodnenia odchýlky z uplatnenia cla na vojenský materiál dovezený z tretích krajín, Komisia sa domnieva, že ochrana tajných vojenských údajov sa týka len spôsobu kontroly dovezeného tovaru, ale nespochybňuje povinnosť zaplatiť clo stanovené právnou úpravou Únie.

43 Komisia teda usudzuje, že Portugalská republika môže prijať vnútorné organizačné opatrenia v rámci svojej administratívy na zabezpečenie požadovaného utajovania. Tento prístup navyše potvrdzuje nariadenie č. 150/2003, ktoré zohľadňuje ochranu tajných vojenských údajov členských štátov.

44 Pokiaľ ide o tajné vojenské údaje, ktoré uvádza Portugalská republika, Komisia pochybuje o úprimnosti uvedených dôvodov. Množstvo informácií týkajúcich sa dovozu tovaru určeného na vojenské účely tohto členského štátu, ktorých obsah ide vo veľkej miere nad rámec podrobných údajov požadovaných na účely zaplatenia príslušného dlžného cla Spoločenstvu, je zapísané v registri konvenčných zbraní Organizácie Spojených národov, ktorej Portugalská republika oznamuje ročný súhrn hlavných dovozov konvenčných zbraní, ktoré uskutočnila, a sú uvedené v správach týkajúcich sa

obchodovania so zbraňami a iným vojenským zariadením, ktoré hlavné vývozné štátu zverejňujú, pričom všetky tieto informácie sú ľahko dostupné verejnosti.

45 Pokiaľ ide o súlad konania Komisie v súvislosti s prijatím nariadenia č. 150/2003, Komisia odmieta obvinenia Portugalskej republiky, ktorými sa snaží preukázať, že konanie Komisie nie je v súlade s obsahom tohto nariadenia.

46 Komisia pripomína, že jej hlavnou úlohou v súlade s článkom 211 ES je totiž dohliadať nad riadnym uplatňovaním práva Únie a že ňou uskutočňované zohľadňovanie záujmov členských štátov a Spoločenstva pri využívaní svojho práva legislatívnej iniciatívy na účely prijatia právnej úpravy, ktorá je viac prispôsobená týmto záujmom, nezbavuje členské štáty ich povinností vyplývajúcich z platného práva Únie pred nadobudnutím účinnosti tejto novej právnej úpravy, akou je v tomto prípade nariadenie č. 150/2003, ani nezbavuje Komisiu zodpovednosti, ktorú jej priznáva článok 211 ES.

47 Pokiaľ ide o zásadu legitímnej dôvery a zásadu právnej istoty, Komisia sa domnieva, že tieto zásady už zohľadnila pri vymáhaní colných nedoplatkov len za obdobie od 1. januára 1998 do 31. decembra 2002, zatiaľ čo porušenie sa v skutočnosti týka oveľa dlhšieho obdobia.

48 Portugalská republika sa domnieva, že článok 296 ES predstavuje všeobecnú odchýlku od všetkých ostatných ustanovení Zmluvy, ktorá je podľa článku 298 ES prvého odseku ES obmedzená len taxatívnym vymenovaním zbraní uvedených v zozname stanovenom rozhodnutím Rady 255/58 z 15. apríla 1958 a mechanizmom, ktorý v prípade neoprávneného použitia odchýlky stanovenej v článku 296 ES umožňuje v súlade s článkom 298 druhým odsekom ES Komisii alebo všetkým členským štátom priamo sa obrátiť na Súdny dvor.

49 Portugalská republika sa domnieva, že okrem týchto podmienok členské štáty disponujú diskrečnou právomocou, pokiaľ ide o určenie opatrení týkajúcich sa zásahu do hlavných záujmov ich bezpečnosti. Túto právomoc, na základe ktorej členské štáty jednostranne príjmu opatrenia, ktoré sa odkláňajú od ustanovení Zmluvy, možno odôvodniť úvahami v spojitosti s dodržiavaním suverenity, územnej celistvosti a obrany členských štátov. Inštitucionálna rovnováha okrem toho požaduje, aby každý členský štát niesol zodpovednosť za vymedzenie opatrení, ktoré považuje za potrebné na ochranu základných záujmov vlastnej bezpečnosti.

50 Podľa Portugalskej republiky sa prístup Súdneho dvora v už citovanom rozsudku Komisia/Španielsko v súvislosti s článkom 296 ES vzťahuje na možnosť uplatnenia pravidiel stanovených v šiestej smernici Rady 77/388/EHS zo 17. mája 1977 o zosúladení právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa daní z obratu — spoločný systém dane z pridanej hodnoty: jednotný základ jej stanovenia (Ú. v. ES L 145, s. 1; Mim. vyd. 09/001, s. 23).

51 Portugalská republika zakladá svoju argumentáciu týkajúcu sa výkladu, ktorý treba dať článku 296 ES, na rozsudku Súdu prvého stupňa z 30. septembra 2003, Fiocchi munizioni/Komisia (T-26/01, Zb. s. II-3951), ktorý v bode 58 uvádza, že článok 296 ES, pokiaľ ide o činnosti, ktorých sa týka, a podmienky, ktoré stanoví, má všeobecný dosah dotýkajúci sa všetkých všeobecných právnych ustanovení Zmluvy. Okrem toho z tohto rozsudku vyplýva, že článok 296 ods. 1 písm. b) ES priznáva členským štátom osobitne širokú diskrečnú právomoc na posúdenie potreby týkajúcej sa takejto ochrany.

52 Pokiaľ ide o súlad konania Komisie, Portugalská republika opätovne zdôraznila, že Komisia v roku 1998 predložila legislatívny návrh, ktorého výsledkom bolo prijatie nariadenia č. 150/2003. Predmet tejto žaloby o nesplnenie si povinnosti teda nie je v súlade s úlohou Komisie, ktorú mala pri prijatí tohto nariadenia, ktoré navyše stanovuje dlhší zoznam vojenského materiálu oslobodeného od cla ako zoznam stanovený rozhodnutím 255/58.

53 Portugalská republika dopĺňa, že počas viacerých rokov Komisia nereagovala na konanie tohto členského štátu, ako ani na konanie veľkého počtu ostatných členských štátov spočívajúce v oslobodení dovozu tovaru na vojenské účely od cla. Preto návrh nariadenia, ktorý Komisia predložila v roku 1988 a ktorým sa odpúšťajú dovozné clá na určité zbrane a vojenské zariadenia, ako aj neustála nečinnosť Komisie počas štrnástich rokov, ktoré delia tento návrh od prijatia nariadenia č. 150/2003, boli pôvodom legitímnej dôvery uplatnenej členskými štátmi, ktorá im dovoľuje domnievať sa, že Komisia implicitne pripúšťa ich konanie, a považovať toto konanie za konanie v súlade s právom Únie.

54 Podľa odôvodnenia č. 2 nariadenia č. 150/2003 „je v záujme spoločenstva ako celku, aby boli členské štáty schopné obstarávať pre svoje ozbrojené sily technicky najdokonalejšie a najvhodnejšie zbrane a vojenské zariadenia. Vzhľadom na rýchly celosvetový technický rozvoj v tomto priemyselnom odvetví je bežnou praxou orgánov členských štátov, ktoré sú poverené riadením národnej obrany, že obstarávajú zbrane a vojenský materiál od výrobcov a iných dodávateľov, ktorí majú sídlo v tretích krajinách. Vzhľadom na bezpečnostné záujmy členských štátov je v súlade so záujmami spoločenstva, aby sa určité z týchto zbraní a zariadení mohli dovážať bez dovozných ciel". Portugalská republika sa domnieva, že tento záujem Spoločenstva nevznikol uverejnením nariadenia č. 150/2003, ale už existoval v zozname stanovenom rozhodnutím č. 255/58 a v uvedenom návrhu z roku 1988.

55 Pokiaľ ide o ochranu tajných vojenských údajov členských štátov, Portugalská republika zdôrazňuje potrebu, aby informácie týkajúce sa výzbroje ozbrojených síl boli výlučne vyhradené národnej obrane, čo by bolo spochybnené v prípade, ak by sa clo uplatňovalo na výrobky určené na vojenské účely, pretože uplatnenie tohto cla dáva colným orgánom možnosť fyzicky overiť tovar. Nepostačovalo by, ako to navrhuje Komisia, poveriť kontrolou vojenského zariadenia obmedzený počet „zamestnancov, ktorým možno dôverovať".

56 Podľa Portugalskej republiky skutočnosť, že colnými kontrolami dovozu vojenského materiálu možno ohroziť ochranu tajných vojenských údajov, bola Komisiou pripustená pred nadobudnutím účinnosti nariadenia č. 150/2003, ako o tom svedčí odôvodnenie č. 5 tohto nariadenia, ktoré uvádza, že „s cieľom zohľadniť ochranu tajných vojenských údajov členských štátov je nevyhnutné ustanoviť osobitné administratívne postupy na odpúšťanie colných sadzieb“.

57 Pokiaľ ide o tvrdenia uvedené Komisiou v súvislosti so zverejňovaním rôznych informácií, ktoré sú veľmi ľahko dostupné verejnosti a ktoré sa týkajú dovozov vojenského materiálu Portugalskej republiky, tento členský štát ubezpečuje, že informácie označené ako „tajné“ alebo „dôverné“ sa nikdy nezverejňujú, a s cieľom odôvodniť svoje tvrdenia predložil viacero takto označených dokumentov.

Posúdenie Súdnym dvorom

58 V prvom rade treba uviesť, že Súdny dvor mal príležitosť vo viacerých nových rozsudkoch (pozri rozsudky z 15. decembra 2009, Komisia/Fínsko, C-284/05, Zb. s. I-11705; Komisia/Švédsko, C-294/05, Zb. s. I-11777; Komisia/Taliansko, C-387/05, Zb. s. I-11831; Komisia/Grécko, C-409/05, Zb. s. I-11859; Komisia/Dánsko, C-461/05, Zb. s. I-11887, a Komisia/Taliansko, C-239/06, Zb. s. I-11913) rozhodnúť o rovnakých otázkach ako tých, o ktorých sa rozhoduje v rámci tejto veci. Preto je potrebné uplatniť zásady vyplývajúce z uvedených rozsudkov.

59 Po tomto spresnení treba pripomenúť, že colný kódex Spoločenstva stanovuje vyberanie cla z dovozu tovaru na vojenské účely, akými sú v tejto veci dovozy z tretích štátov. Nijaké ustanovenie colnej právnej úpravy Únie neupravovalo v čase sporných dovozov, t. j. od 1. januára 1998 do 31. decembra 2002, osobitné oslobodenie od dovozného

cla takéhoto tovaru. V dôsledku toho v tomto období ani neexistovalo výslovné oslobodenie od povinnosti odviesť príslušným orgánom dlžné clo spolu s prípadnými úrokmi z omeškania (pozri rozsudok Komisia/Grécko, už citovaný, bod 47).

60 Z prijatia nariadenia č. 150/2003, ktoré stanovuje odpustenie dovozných ciel na určité zbrane a vojenské zariadenia od 1. januára 2003, možno navyše vyvodiť, že normotvorca Únie predpokladal, že dovtedy existovala povinnosť odviesť uvedené clá (pozri rozsudok Komisia/Grécko, už citovaný, bod 48).

61 Portugalská republika nikdy nepopierala existenciu sporných dovozov počas zohľadňovaného obdobia. Iba spochybnila nárok Spoločenstva na dotknuté vlastné zdroje, pričom tvrdila, že na základe článku 296 ES povinnosť platiť clo z vojenského materiálu dovezeného z tretích štátov vážne zasahuje do jej základných záujmov bezpečnosti.

62 Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora prináleží členským štátom prijať primerané opatrenia na zabezpečenie svojej vnútornej a vonkajšej bezpečnosti, neznamená to však, že na tieto opatrenia sa vôbec nevzťahuje právo Únie (pozri rozsudok Komisia/Grécko, už citovaný, bod 50 a citovanú judikatúru). Ako už Súdny dvor konštatoval, Zmluva stanovuje výslovné odchýlky uplatniteľné v situáciách, keď môže dôjsť k ohrozeniu verejnej bezpečnosti, len v článkoch 30 ES, 39 ES, 46 ES, 58 ES, 64 ES, 296 ES a 297 ES, ktoré sa týkajú výnimočných a jasne definovaných prípadov. Z toho nemožno vyvodiť záver, že Zmluva stanovuje všeobecnú výhradu, ktorá vylučuje všetky opatrenia prijaté na účely verejnej bezpečnosti z pôsobnosti práva Únie. Uznanie existencie tejto výhrady bez ohľadu na osobitné požiadavky stanovené Zmluvou

by mohlo ohroziť záväzný charakter práva Únie a jeho jednotné uplatnenie (pozri rozsudok Komisia/Grécko, už citovaný, bod 50 a citovanú judikatúru).

63 Okrem toho sa odchýlky stanovené v článkoch 296 ES a 297 ES, ako vyplýva z ustálenej judikatúry týkajúcej sa odchýlok zo základných slobôd, majú vykladať doslovne (rozsudok Komisia/Grécko, už citovaný, bod 51 a citovaná judikatúra).

64 Pokiaľ ide presnejšie o článok 296 ES, treba uviesť, že hoci tento článok upravuje možnosť členského štátu prijať opatrenia, ktoré pokladá za nevyhnutné na ochranu základných záujmov vlastnej bezpečnosti alebo na ochranu informácií, ktorých prezradenie by bolo v rozpore s jeho záujmami, nemožno ho vykladať tak, že priznáva členským štátom právo, ktoré im umožňuje odchýliť sa od ustanovení Zmluvy len všeobecným odvolaním sa na uvedené záujmy (pozri rozsudok Komisia/Grécko, už citovaný, bod 52).

65 Navyše v oblasti dane z pridanej hodnoty Súdny dvor v už citovanom rozsudku Komisia/Španielsko rozhodol o nesplnení si povinnosti z dôvodu, že Španielske kráľovstvo nepreukázalo, že oslobodenie dovozu a nadobudnutia vojenských zariadení, munície a materiálu určeného len na vojenské účely od uvedenej dane, ktoré bolo upravené španielskym zákonom, bolo odôvodnené na základe článku 296 ods. 1 písm. b) ES potrebou chrániť základné záujmy bezpečnosti tohto členského štátu (rozsudok Komisia/Grécko, už citovaný, bod 53).

66 Preto členskému štátu, ktorý sa dovoláva článku 296 ES, prináleží, aby preukázal potrebu použitia výnimky stanovenej v uvedenom článku s cieľom chrániť základné záujmy svojej bezpečnosti (rozsudok Komisia/Grécko, už citovaný, bod 54).

67 Vzhľadom na tieto úvahy je neprípustné, aby sa členský štát odvolával na zdraženie dovozu vojenského materiálu z dôvodu uplatnenia cla na dovoz takého materiálu z tretích štátov, aby tak na úkor ostatných členských štátov, ktoré vyberajú a odvádzajú clo za tieto dovozy, predišiel záväzkom, ktoré mu vyplývajú z povinnosti solidárneho spolufinancovania rozpočtu Únie (rozsudok Komisia/Grécko, už citovaný, bod 55).

68 Pokiaľ ide o tvrdenia, že colné konania Únie nemôžu zabezpečiť ochranu bezpečnosti Portugalskej republiky s ohľadom na požiadavky dôvernosti uvedené v dohodách uzavretých s vyvážajúcimi štátmi, treba zdôrazniť, ako Komisia správne uviedla, že do uplatnenia colného režimu Únie sa zapájajú zástupcovia Únie a členských štátov, ktorí sú v prípade nakladania s citlivými údajmi viazaní povinnosťou mlčanlivosti tak, aby chránili základné záujmy bezpečnosti členských štátov (rozsudok Komisia/Grécko, už citovaný, bod 56).

69 Navyše vyhlásenia, ktoré majú členské štáty pravidelne vypĺňať a doručovať Komisii, nie sú natoľko podrobné, aby mohli spôsobiť ujmu na záujmoch uvedených štátov v oblasti bezpečnosti či dôvernosti.

70 Za týchto podmienok a v súlade s článkom 10 ES týkajúcim sa povinnosti členských štátov uľahčiť Komisii plnenie si poslania spočívajúceho v zabezpečení uplatňovania ustanovení Zmluvy jej majú tieto štáty predkladať dokumenty potrebné na overenie správnosti platieb vlastných zdrojov Spoločenstva. Táto povinnosť však nebráni tomu, aby sa členské štáty na základe článku 296 ES podľa okolností konkrétneho prípadu a výnimočne rozhodli obmedziť poskytnutie informácií o určitých častiach dokumentu alebo ich úplne odmietli poskytnúť (rozsudok Komisia/Grécko, už citovaný, bod 58).

71 Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy Portugalská republika nepreukázala splnenie podmienok potrebných na uplatnenie článku 296 ES.

72 Napokon čo sa týka tvrdení Portugalskej republiky, ktorými sa snaží preukázať, že na základe dlhotrvajúceho nekonania Komisie, ako aj prijatia nariadenia č. 150/2003 sa tento členský štát mohol oprávnene domnievať, že Komisia nepodá túto žalobu, keďže už nepriamo uznala existenciu výnimky v danej oblasti, je potrebné pripomenúť, že Komisia nezmenila svoj zásadný postoj v žiadnom štádiu konania.

73 Vo svojom vyhlásení počas rokovaní týkajúcich sa nariadenia č. 150/2003 totiž prejavila svoj zámer nevzdať sa vyberania ciel, ktoré mali byť odvedené za predchádzajúce obdobia pred nadobudnutím účinnosti uvedeného nariadenia, a vyhradila si právo prijať iniciatívy, ktoré sú v tejto súvislosti potrebné.

74 Z uvedeného vyplýva, že Portugalská republika si tým, že odmietla vypočítať a poskytnúť Komisii vlastné zdroje dlžné v dôsledku dovozu zariadení a tovaru určených zvlášť na vojenské účely v období od 1. januára 1998 do 31. decembra 2002 vrátane, a tým, že odmietla zaplatiť príslušné úroky z omeškania, nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článkov 2 a 9 až 11 nariadenia č. 1552/89, pokiaľ ide o obdobie od 1. januára 1998 do 30. mája 2000 vrátane, ako aj z článkov 2 a 9 až 11 nariadenia č. 1150/2000, pokiaľ ide o obdobie od 31. mája 2000 do 31. decembra 2002.

O trovách

75 Podľa článku 69 ods. 2 rokovacieho poriadku účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Keďže Komisia navrhla zaviazať Portugalskú republiku na náhradu trov konania a Portugalská republika nemala úspech vo svojich dôvodoch, je opodstatnené zaviazať ju na náhradu trov konania.

76 Podľa odseku 4 prvého pododseku toho istého článku Dánske kráľovstvo, Helénska republika, Talianska republika a Fínska republika, ktorí vstúpili do konania ako vedľajší účastníci konania, znášajú svoje vlastné trovy konania.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (prvá komora) rozhodol a vyhlásil:

1. Portugalská republika si tým, že odmietla vypočítať a poskytnúť Komisii Európskych spoločenstiev vlastné zdroje dlžné v dôsledku dovozu zariadení a tovaru určených zvlášť na vojenské účely v období od 1. januára 1998 do 31. decembra 2002 vrátane, a tým, že odmietla zaplatiť príslušné úroky z omeškania, nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článkov 2 a 9 až 11 nariadenia Rady (EHS, Euratom) č. 1552/89 z 29. mája 1989, ktorým sa vykonáva rozhodnutie 88/376/EHS, Euratom o systéme vlastných zdrojov spoločenstiev, zmeneného a doplneného nariadením Rady (Euratom, ES) č. 1355/96 z 8. júla 1996, pokiaľ ide o obdobie od 1. januára 1998 do 30. mája 2000 vrátane, ako aj z článkov 2 a 9 až 11 nariadenia Rady (ES, Euratom) č. 1150/2000 z 22. mája 2000, ktorým sa vykonáva rozhodnutie 94/728/ES, Euratom o systéme vlastných zdrojov spoločenstiev, pokiaľ ide o obdobie od 31. mája 2000 do 31. decembra 2002.

2. Portugalská republika je povinná nahradiť trovy konania.

3. Dánske kráľovstvo, Helénska republika, Talianska republika a Fínska republika znášajú svoje vlastné trovy konania.

Podpisy